

Rijk, rijker, rijkst

Geld maakt gelukkig dus waarom zou je dat dan niet stevig belasten? Zeker als de omvang van dat geld jaarlijks in de regel fors toeneemt en je er bovendien niet veel voor hoeft te doen. Kortom, we hebben het hier dus over (veel)vermogenden. Een paar jaar geleden werden zij al onder vuur genomen door de Fransman Piketty, maar inmiddels zijn er in Nederland diverse politici die ook daar eens een duit in het zakje hebben gedaan. De meest opvallende recente actie was die van de VVD en de NSC die een wereldwijde minimum miljardairsbelasting hebben voorgesteld. Een beetje vergelijkbaar met de bekende minimumwinstbelasting van de OESO van 15% (pillar 2), maar dan dus niet voor bedrijven maar voor natuurlijke personen. Het voorstel komt politiek gezien nogal uit onverwachte hoek, maar wellicht is dat uit 'defensief' oogpunt: de meest linkse partijen zijn voor een miljonairsbelasting en herinvoering van een vermogensbelasting en dat spreekt genoemde partijen uiteraard geheel niet aan. Je kunt dan beter met een eigen signaal komen, vooral als dat voorlopig (?) toch niet haalbaar is.

Is dit een goed idee? Dat denk ik niet. Voorop gesteld zij echter dat er in delen van de wereld zeker reden is vermogenden zwaarder te belasten. Dat is vanuit maatschappelijke en ethisch perspectief te rechtvaardigen. Daar zijn diverse redenen voor. De grote armoede in de wereld, het sterk groeien van het vermogen van rijken, de hoge mate van inkomensongelijkheid in de wereld en de overigens beperktere vermogensongelijkheid. Tussen landen bestaan op dit punt wel heel grote verschillen die worden uitgedrukt in de zogenoemde ginicoëfficiënt. Van een land als Amerika is bij eenieder wel bekend dat de inkomens- en vermogensongelijkheid fors is. Maar ook in een land als Rusland is dat het geval. In Nederland is dit jaar de belastingdruk op vermogensinkomsten fors gestegen. Zo ligt het tarief in box 2 en box 3 rond 35%. We kunnen dus niet zeggen dat vermogen laag belast wordt. Dit wordt ten aanzien van inkomsten uit aandelen nog versterkt door de vennootschapsbelasting van circa 25% die immers vooraf gaat aan een winstuitdeling. Er lijkt hier dus niet zoveel reden om vermogen zwaarder te belasten.

De achter grond van een miljardairsbelasting is niet alleen dat de vermogensinkomsten als zodanig hoger belast zouden moeten worden, maar vooral ook dat het vrij gemakkelijk zou zijn vermogen te stallen in laagbelastende landen of om te emigreren naar een laagbelastend land. Het eerste, het vermogen onderbrengen in een laagbelastend land, heeft in de regel minder effect: vermogensinkomsten worden internationaal wat betreft de heffing over de inkomsten daaruit veelal ter heffing toegewezen aan het woonland. Het elders onderbrengen van dergelijk vermogen heeft dus betrekkelijk weinig zin. Alleen voor beleggingen in onroerend goed ligt dat anders. Dan is de bronstaat heffingsbevoegd. Onroerend goed is echter veel 'zichtbaarder' dan ander vermogen en daarmee minder goed te ontwijken. De andere mogelijkheid die wordt genoemd is emigratie naar een laagbelastend land. Dat kan uiteraard maar dat wordt toch veel minder snel gedaan. Men heeft vaak een stevige binding met het land waar men al lang woont, bijvoorbeeld omdat het vermogen aan een in dat land gevestigd concern is gebonden. Maar er zijn inderdaad diverse landen die aantrekkelijk zijn om naar te emigreren. In Europa zijn Monaco en Zwitserland bekende voorbeelden. Wat betreft dat laatste land is dat vooral toe te schrijven aan de daar geldende zogenoemde Pauschalregeling die het voor zeer vermogenden fiscaal prettig maakt daar te wonen, omdat de regeling tot heel lage belastingdruk leidt.

Terug naar de wereldwijde minimumbelasting. Is dat nu een goed idee? Wat mij betreft niet. In de eerste plaats is een dergelijke regeling naar zijn aard bijzonder complex. Dat zien we ook bij de al genoemde pillar 2 belasting die wel de meest complexe belasting ter wereld wordt genoemd. Dat is voor de desbetreffende bedrijven al vervelend, maar voor particulieren is dat vanzelfsprekend helemaal onmogelijk. Bovendien roept iedereen al jarenlang om vereenvoudiging; het tegendeel

wordt met die belasting bereikt. Een heel ander punt is dat kapitaal op allerlei manieren wordt belegd en zich veelal in entiteiten zoals vennootschappen, stichtingen, trusts, spf's en dergelijke is ondergebracht. Dat is buitengewoon lastig om te doorgronden. Bovendien moeten landen gaan inventariseren of de belastingdruk aan het beoogde minimum voldoet en dan zo nodig gaan bijheffen. Zo kan ik nog wel even doorgaan met het vermelden van complicaties. Daarnaast hebben we dan nog het vraagstuk hoe hoog de belasting moet zijn en vooral: vanaf welk vermogen moet die worden toegepast en hoe bereken je dat vermogen? Valt bedrijfsvermogen er ook onder? Moeten we dan niets doen? Nee, op zich is er zeker reden wat te doen. Wat mij betreft kan in elk geval worden gedacht aan het wereldwijd verbieden van zogenoemde preferentiële fiscale regimes zoals de Zwitserse Pauschalregeling. Voor Nederland zou dan overigens de bedrijfsopvolgingsfaciliteit vergaand moeten sneuvelen. In de tweede plaats bepleit ik een verplichte heffing door de bronstaat – dus bij uitkering van de inkomsten – op dividend, interest en royalty 's van 15%-20%. Dat is eenvoudig uit te voeren en dan wordt in elk geval steeds een redelijk minimum belastingbedrag geheven. Het moet wereldwijd nog wel worden afgedwongen. Dat is niet zo moeilijk: landen die deze twee regelingen niet invoeren komen op de zwarte lijsten van de OESO terecht en kunnen geen deel uitmaken van het zogenoemde Inclusive Framework. Plaatsing op de zwarte lijst vinden landen helemaal niet leuk. Wat betreft de landen die hier niet aan meedoen is er in de regel weinig aan de hand: daar wil een vermogende zijn geld toch niet onderbrengen.

Peter Kavelaars is hoogleraar Fiscale Economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en of counsel Deloitte Dutch Caribbean